

Starteren

Nr 3 - 50 årgang

Organ for idrettsklubben Start

Desember 1997

**Jubileums-
intervju
med Finn
Hanssen**

s. 12 - 13

**Grim/Start-
samarbei-
det fun-
gerer godt**

s. 8 - 9

**Ny mar-
kedssjef
med mange
idéer**

s. 4 - 5

**Starthallen
i nyopp-
pusset
stand**

s. 6 - 7

Start på offensiven

Det meste utvikler seg i riktig retning i Start for tiden. I Reidar Retterholt har Start funnet en ny markedsjef som har mange idéer om hvordan arbeidet kan legges opp. I Start Toppfotball AS planlegges det en aksjeemisjon for å bringe ny kapital inn i klubben. Starthallen fremstår i nyoppusset stand, og det foreligger mange planer for hvordan arbeidet skal legges opp videre. I år er det også 50 år siden Starteren så dagens lys for første gang.

Lederen

Å finne tilbake til røttene

Sesongen 1997 er over, en sesong som representerte noe nytt i Start. I fjor på disse tider sa medlemmene i Start ja til opprettelsen av Starthallen AS og Start Toppfotball AS. Dermed kom det inn den nødvendige kapital slik at Start kunne overleve som klubb, og ikke starte årets sesong i 7. divisjon, noe som så absolutt var en realistisk mulighet dersom ikke alle de organisasjonsmessige brikkene hadde falt på plass.

Årets sesong har vist at grunnlaget er lagt for å komme seg videre. Start har funnet sin plass og sin driftsmodell. Rosenborg, Brann, Molde og Stabæk har forlenget funnet sine. Modellen som Start valgte i fjor med å splitte klubben opp i tre ulike enheter: IK Start, Start Toppfotball AS og Starthallen AS betyr egentlig at Start har funnet tilbake til klubbens røtter, selv om det er brakt inn ny kapital som gjør at Start i dag fremstår som noe ganske annet enn hva tilfellet har vært tidligere.

Da Start markerte seg på fotballkartet for alvor tidlig på 1970-tallet, var det i all hovedsak lokale og regionale spillere som utgjorde A-stallen. Det var lokale folk som satt i ledelsen, og det var lokale folk som trente klubben. De samme parametrene var også på plass da Start noen år senere skrev fotballhistorie med to seriemesterskap som resultat. Den sportslige nedturen den gangen skjedde da Start ikke klarte å tilpasse seg en ny virkelighet fort nok.

Men klubben kom tilbake da man valgte å henge med i utviklingen, også økonomisk. Og på det laget som stod i ferd med å oppnå så mye, var det i hovedsak spillere fra Sørlandet som stod sentralt. I ledelsen satt det personer fra lokalsamfunnet i Kristiansand. Brede Skistad kom utenfra, men alle de andre trenerne var lokale. Påny kom nedgangen da Start ikke klarte å tilpasse seg nye krav og nye tider raskt nok.

Nå er de tilsvarende brikkene på plass. Klubben ledes av lokal folk. Kapitalen er også lokal og på laget spiller det karer som i all hovedsak har trådd sine barnesko, enten i Kristiansand, Søgne, Vennesla eller Arendal. Noen få «ikke-sør-lendinger» kompletterer bildet, men de forrykker ikke inntrykket av at «alt er som før».

Start har i løpet av det siste året/halvannet funnet tilbake til sine røtter, samtidig som klubben har tilpasset seg en ny virkelighet. I denne perioden er det mange som har sagt at Start har mistet sin sjel fordi klubben er splittet i tre organisasjonsenheter. Det blir sagt at klubbfølelsen ikke lenger er som før. En misforståelse, sier vi. Rett og slett fordi IK Start, «moderklubben», sitter sentralt i alle ledd. Start har kontroll på hva som skjer også utenfor IK`ets grenser. Det man gjør for IK`et, betyr derfor også noe positivt for Start Toppfotball AS og Starthallen AS.

Vi vil alle at Start skal gjøre det best mulig sportslig. En ny driftsmodell betyr at Start har tilpasset seg virkeligheten. Gårdsdagens oppskrift er i dag ikke god nok - når det kommer til pengene. Men den er så absolutt god nok når det kommer til klubbmiljøet og til det å ha følelse for klubben. For selv om nye krav i dag gjelder for driften og opplegget forøvrig, må alle klubber ha en gjeng som kan skape et miljø, som har følelse for klubben. Det er det som er med på å gi klubben en forankring - en tilhørighet - en sjel.

Derfor er det vi håper at alle de som gjennom årenes løp har gjort en innsats for klubben ikke mister gløden og iveren for klubben i en tid hvor Start Toppfotball AS og Starthallen AS har sett dagens lys.

Starteren

Redaktør: **Odd Ivar Eidsaa** 38 16 73 55
Medarbeider:
Egil Torjussen 38 03 18 63

Sats og trykk:
R. Stav Johanssen Trykkeri AS

Administrasjonen:

Daglig leder:
Audun Myhre 38 09 60 91
Reidar Retterholt 38 09 60 91

Sekretær:
Elisabeth Govertsen 38 09 60 91

Vaktmester:
Kai Eriksen 38 09 60 91

Trenere:
Trond Pedersen 38 09 69 07
Erik Ruthford Pedersen 38 02 35 11

Starthallen, Marviksveien 94
Postboks 1533, Valhalla
4602 Kristiansand

IK Starts ledelse:

Klubbformann:
Kjell Årikstad 380 380 29 536

Nestformann:
Sturla Svensen 380 25 015

Fotballeder:
Øyvind Klausen 380 29 566

Økonomileder:
Atle Tjellfaat 38 09 69 69

Juniorformann:
Ole Petter Mortensen 942 90 309

Håndballeder:
Elisabeth Hagen

Seniorklubbformann:
Ole Jochumsen

Sportslig koordinator:
Kenneth Fjelde 380 24 394

STARHALLEN A/S
Leder i styret:
Leif Strømme 38 12 01 00

START TOPPFOTBALL A/S:
Leder i styret:
Finn Hansen 380 27 030
Daglig leder:
Audun Myhre 380 96 091

Start-aksjen er attraktiv

Den gode innsatsen i 1. divisjon denne sesongen har gjort at verdiene i Start Toppfotball AS (STF) har økt. Det er følgelig med en viss spenning at Start nå inviterer til en aksjeutvidelse etter at generalforsamlingen i IK Start og STF har sagt ja til dette.

Da STF ble stiftet tidlig i februar, hadde privatpersoner og bedrifter tegnet aksjer for tilsammen 3.665.000 kroner. Den største investoren ble Stein Hansen fra Yven som gikk inn med en million totalt. Resten av aksjene fordelte seg i hovedsak på lokale og regionale privatpersoner og bedrifter.

Et sentralt stikkord bak etableringen av STF er langsiktighet. Start har valgt sin modell som innebærer å utvikle spillere i egen regi, spillere som i hovedsak kommer fra nærdistriktet og fra Sørlandet forøvrig. Status etter endt sesong i 1997, er at verdiene i STF har økt fordi så mange spillere har hatt en så god utvikling og fordi spillerressursene totalt sett er større i dag enn hva tilfellet var da STF ble etablert.

Fullmakt

Å drive spillerutvikling har også en kostnadsside. For å stå godt rustet, valgte STF å utvide kapitalbasen. På den ekstraordinære generalforsamlingen 27. november sa IK Start ja til en utvidelse av aksjekapitalen ved å gi Starts to styremedlemmer i styret hos STF fullmakt til å stemme for en utvidelse fra 546.500 kroner til 1.011.525 kroner.

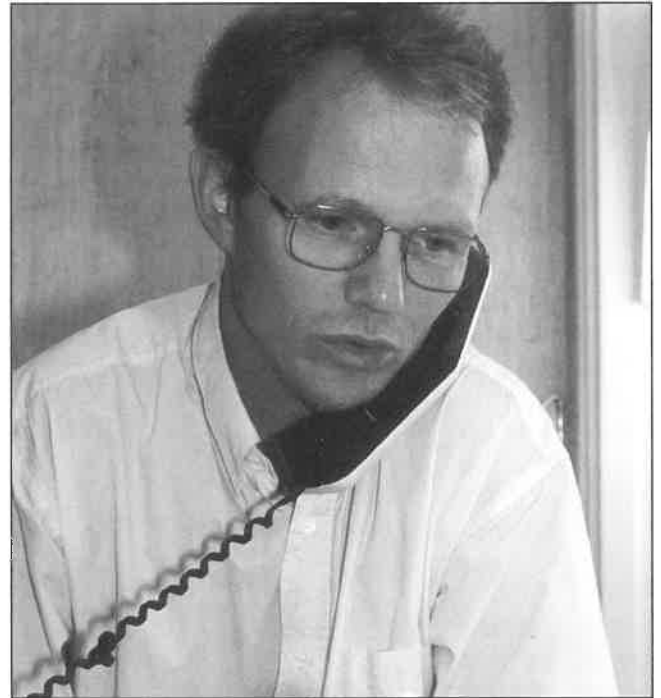
Onsdag 3. desember sa STF ja til å en aksjeemisjon. I prospektet fremkommer det at STF regner med å hente inn et sted mellom fem og 15 millioner kroner i ny kapital fra markedet. Pengene som kommer inn gir ekstra gode muligheter til å arbeide langsiktig. Rammene rundt klubben er kjente og sikrer arbeidsro.

I løpet av 1997 har verdiene i STF økt. Vi har ovenfor pekt på at den gode sportslige innsatsen har gitt økt «avkastning» i form av økte/forbedrede spillerressurser og utviklingen av spillere. Start er således inne i en god trend. Det er blitt

lagt et svært godt grunnlag gjennom det som skjedde i februar. Grunnlaget ble utvidet gjennom den sportslige innsatsen i år. Nå hentes det inn ny kapital, noe som er med på å sikre kontinuiteten.

Populære fotballaksjer

Mange har vist interesse for den forestående aksjeemisjonen. Det er således grunn til å forvente at det kan hentes inn en god slump med frisk kapital. Fotballaksjer er generelt i skuddet som aldri før. Og i en slik situasjon er det lett å sammenligne seg med andre klubber. Helt i slutten av november kom meldingen om at Brann skal hente inn 39 millioner kroner i frisk aksjekapital. Bli samtlige aksjer som Brann legger ut solgt, vil Brann ha en verdi taksert til 115 millioner kroner. Spørsmålet da er om Starts anslag om å hente inn mellom fem til 15 millioner kroner er for lite. Brann og Start kan ikke sammenlignes. Brann spiller i Tippeligaen, og har gjort det bra i europacupen. Start spiller i 1. divisjon, og er i ferd med å etablere seg med et nytt lag. Sammenlignes situasjonen i Start med andre klubber i 1. divisjon, er Start-aksjen attraktiv. Få andre klubber i 1. divisjon, om noen i det hele, har en så god kapitalbase som tilfellet er i Start. Den forestående emisjonen viser at Start ikke gaper for høyt. Man satser realistisk. Men kommer den dagen at

- Start Toppfotball regner med å hente inn et sted mellom fem og 15 millioner kroner i ny kapital fra markedet. Pengene som kommer inn gir ekstra gode muligheter til å arbeide langsiktig. Rammene rundt klubben er kjente og sikrer arbeidsro, sier daglig leder Audun Myhre.

Start er tilbake i Tippeligaen, er det først da en kan snakke om å gjennomføre en ny emisjon, til helt andre priser/beløp enn det det nå er snakk om.

Sikrer innflytelse

Viktig i dette bildet er det også at IK Start er sikret innflytelse på det som skjer fremover. Ingen vedtektsendringer i Start Toppfotball kan endres uten samtykke fra IK Start. Et annet viktig poeng er den ekstraordinære generalforsamlingen i slutten av november sa ja til forslaget om å utvide avtalen mellom IK Start og Start Toppfotball med nye 10 iår. Avtalen skal dermed gjelde helt fram til år 2014. Et bedre bevis på at man arbeider langsiktig i alle ledd, kan man dermed ikke få. Det skaper trygghet for fremtiden.

Mye positivt å s

- En bedrift eller organisasjon blir med som samarbeidspartner dersom bedriften får noe tilbake. Utfordringen fremover blir å bygge relasjoner, både mellom hver enkelt bedrift og Start, og mellom de ulike bedriftene som Start samarbeider med. Skal man oppnå optimale resultater må man være tålmodig og arbeide målrettet over tid.

Starts nye markedssjef Reidar Retterholt gleder seg til å ta fatt i sin nye jobb.

- Folk er genuint interessert i Start også langt utenfor Sørlandets grenser. Og blir enkeltpersoner spurt om fem ting som de forbinder med Sørlandet, vil svært mange ha Start med på listen. Alle har et forhold til Start. Det er nærmest som et slags kjærlighetsforhold å regne. Det samme kan ikke sies verken om Brann, Molde eller Stabæk. For Rosenborgs vedkommende har mange et hatkjærlighetsforhold. Start er en av klubbene som har supportere over hele landet, fremholder Retterholt.

Vi treffer den nye markedssjefen etter en travel uke, hvor han sammen med daglig leder Audun Myhre har reist rundt til Starts samarbeidspartnere. Formålet har vært å få en tilbakemelding på hva den enkelte bedrift og organisasjon har vært fornøyd med, og hvordan man ønsker at det fremtidige samarbeidet skal være.

Positive tilbakemeldinger

Retterholt forteller at trenden over hele linjen er at man ser med positive øyne på de endringer Start som klubb har vært igjennom i løpet av det siste året.

- Starts samarbeidspartnere fremholder det positive i den driftsmodellen som Start har valgt for å få frem nye talenter som kan bringe Start tilbake til Tippeligaen, sier Starts nye markedssjef Reidar Retterholt.

Det man særlig peker på er langsiktigheten i det arbeidet som drives, med etableringen av et trenerteam på åtte personer, at Start består av IK Start og Start Toppfotball AS (STF), og at

Starthallen er skilt ut i et eget selskap.

- Starts samarbeidspartnere fremholder det positive i den driftsmodellen som Start har valgt for å få frem nye talenter som kan bringe Start tilbake til Tippeligaen, sier Retterholt.

- Det betyr også mye for samarbeidspartnerne at Audun Myhre er daglig leder, med hans navn og rykte. Aksjonærene har satt penger på noe de ser er bra, legger han til.

Mange er positive i utgangspunktet til å være med på laget videre fremover. Utfordringen for Start ligger i å bygget et system som gjør at de får noe mer tilbake enn navnet på drakten og reklame på Stadion. Et eksempel i så måte er den mobile caravanen som Start har fått til. I forbindelse med en hjemmekamp reiser Start ut med spillere og annet nøkkelpersonell og lager et opplegg utenfor en av Rimis mange butikker på Sørlandet.

- Når Rimi åpner en ny butikk, skal vi være der med caravanen sammen med andre av Starts samarbeidspartnere

(Ringøen, CB etc.). Det samme er det naturlig å gjøre den dagen ABCenter skal åpne en ny filial, eller når andre samarbeidspartnere har noe spesielt på gang.

pille på

Kvalitet

Retterholt sier videre at det Start kan gi tilbake er blant annet kvalitet. I forbindelse med kamper må spillerne alltid yte maksimalt. Utenfor banen må spillerne vise gode holdninger. Det er også mulig å dra nytte av det sportslige teamet, at trener Trond Pedersen for eksempel kan være med på et arrangement hos en bedrift og fortelle hva Start har vært igjennom, og hvilke lærdommer man har trukket.

Mange bedrifter og organisasjoner er også med på en såkalt spillersponsor, hvor det er naturlig at man vil bruke spilleren mer aktivt i profileringsarbeidet.

Det er også naturlig å satse på et møte før seriestarten hvor sponsorene møter spillere, trenere og administrasjonen, hvor man kan benytte anledningen til å fortelle hva den enkelte sponsor ønsker å få ut av samarbeidet med klubben.

Et annet satsingsområde kan være å ha samlinger hvor Start trekker inn interessante/aktuelle personer til å holde foredrag om aktuelle forhold for den enkelte bedrift og organisasjon.

- Dette må være kvalitativt bra. Tiden i dag er så knapp for mange at skal man bruke tid på tiltak som dette, må kvaliteten være så høy at bedriftene velger å bruke tid på dette.

Vil bli i jobben

Reidar Retterholt har en allsidig arbeidserfaring bak seg, blant annet flere år i ulike stillinger i Aftenposten. På spørsmål om hva han har lært i Aftenposten som kan være aktuelt å videreføre i Start, svarer han langsiktighet i alt man holder på med.

- Grundighet og kvalitet er to nøkkelbegreper i Aftenposten. Dette gir seg utslag i at man jobber langsiktig. Det man gjør gir kanskje ikke den voldsomt store effekten på kort sikt. Kanskje er det først etter et halvt år, et år, kanskje to at de store fruktene kan høstes.

- Det må også være en god takhøyde innad i organisasjonen. Feil vil alle gjøre. Men drives det langsiktig i en organisasjon med renslige og oversiktelige forhold, er grunnlaget godt til å kunne ta seg tid til ettertanke og analyse for å gjøre de nødvendige erfaringer dersom feil er begått, sier han.

I løpet av de siste syv årene har Start til sammen hatt 11 personer som på en eller annen måte har arbeidet med markedsarbeidet i klubben. Reidar Retterholt ønsker å bli i jobben i lang tid fremover.

- Jeg har alltid vært lenge i de jobbene jeg har hatt, rett og slett fordi resultatene av arbeidet man gjør får man først på sikt. Det gjelder å legge stein på stein. Kortsiktige gevinster kan man godt få. Men da er det gjerne en liten gevinst man kan trekke med seg og bygge på i arbeidet videre, sier Reidar Retterholt.

Startmedlemmenes sportsbutikk

Klubbpriser:

Ny Start-dress **498,-**

Nickers **250,-**

Start strømper **65,-**

Shorts VM **135,-**

Shorts VM2
Argentina **229,-**

Puma løpesko
m/demping
Før 699,- nå **299,-**

SPORT
Kristiansand

H. Wergelandsgt. 22, 4612 Kristiansand

Sørlandets største i sport

Starthallen i nyoppusset stand

Omfattende restaureringsarbeider gjør at Starthallen nå fremstår i nyoppusset stand. Utfordringen nå er å få til økt utleie av kafeteriaen og galleriet.

Det har vært malt og hamret, harmet og malt i Starthallen i lange tider nå i høst. Inne i selve hallen er taket og veggene ned til trevirket malt. Inngangspartiet og trappehuset opp til andre etasje er også malt og fremstår nå i innbydende farger for de mange besøkende.

Toalettene er flislagt og det er satt inn håndtørkere som er gitt i gave av pensjonistene i Start som hver tirsdag samles til treff i Starthallen. På toalettene er det også montert opp nye speil. Veggene er malt og det er også satt inn nye såpeholdere. Dermed fremstår også toalettene i langt finere farger enn tidligere.

Inne i hallen er det montert nytt lysutstyr som i snitt gir 400 lux. Tidligere gav lampene bare 125 lux. Nye lysarmaturer betyr at hallen i dag er langt mer lys og trivelig.

Galleriet

På galleriet er det satt opp panel mot veggen inn til peisestua og på begge kortendene ute på selve galleriet. Det er videre malt opp til taket, og de gamle lampettene er byttet ut med nye lampetter i moderne design. Veggen ut mot hallen og

kortveggene er kledd med tekstilforheng.

- Det neste som nå gjenstår er å lage rømningsvei fra garderobene i 1. etasje, etter pålegg fra brannvesenet, opplyser Ole Jochumsen.

Pålegget fra brannvesenet betyr

Styreformann i Starthallen AS, Leif Strømme, og resten av styret har tatt initiativ til at Starthallen nå fremstår i nyoppusset stand.

også at rømningsveiene ut fra galleriet må klareres. I praksis medfører det at lagerrommet i enden av galleriet må fendres av som egen brannlomme. I pålegget krever brannvesenet at kontorene ute på galleriet må

lages som en egen brannlomme slik at rømningsveien fra galleriet og ut døren helt i enden blir åpen og lett fremkommelig.

Kjøkkenet må også sikres som egen brannlomme. For å få dette til må veggen ut mot kafeteriaen bygges om slik at denne blir som en egen brannvegg å regne. Veggen fra kjøkkenet og ut mot garderobegangen holder og er gode nok i henhold til regelverket.

Mye på trappene

- Hva står nå på trappene, Jochumsen?

- Verandaen eller galleriet må innredes på en annen måte. Dette området må gjøres tiltalende for utleie til konferanser og utleie til fester og andre arrangementer, slik at arealet også kan brukes som møterom for større samlinger, så som utpakninger og presentasjoner de gangene næringslivet har behov for det.

Han legger til at også kafeteriaen og peisestua vil bli shinet opp etterhvert. Blant annet må det anlegges en avtrekksvifte på toppen av peisen som drar ut avtrekket. Dette er nødvendig slik at det går an å kunne bruke peisen.

- Dette er noen av de planene som de nye eierne av Starthallen enten allerede har gjennomført eller skal gjennomføre i tiden som kommer. Utgangspunktet har vært at dette er nødvendig å gjøre for å ha gode og tilpassede lokaler med tanke på utleie til bedrifter og

Starthallen fremstår nå i nyoppusset stand, og det er i hovedsak Knut Fjala, Ernst Hatlestad og Kai Eriksen som har stått for det praktiske arbeidet i forbindelse med oppussingen.

organisasjoner, sier Ole Jochumsen.

- Den 3. desember vil hallen bli presentert for næringslivet. Da inviteres en rekke gjester til en julefrokost hvor man skal få vite hva som er gjort og hva Starthallen kan brukes til.

Økt utleie i Starthallen

All treningstid er nå «booket» i Starthallen. Planene fremover er å få til økt utleie også av galleriet og kafeteriaen til kurs, utpakninger og andre arrangementer som næringslivet og organisasjonslivet måtte ha behov for.

Bortsett fra tre ledige timer på torsdag og fredag er all treningstid i Starthallen nå fylt opp. Og gledelig er det å registrere at såvel junioravdelingen som håndballavdelingen disponerer hallen. Alt er ikke leid ut til markedspris. Junioravdelingen har avtale om tre timer i uken til halvert pris. Håndballavdelingen disponerer hallen i to timer per uke. Utover dette er det bare eksterne leietakere som benytter hallen.

- Mandag, tirsdag og onsdag er hallen åpen til klokken 23.00. Dette er gjort for å få plass til tre leietakere til. Jeg vil også karakterisere leieprisene som gode, forklarer Ole Jochumsen.

420 kroner per time

I tidsrommet mellom klokken 17.00 og 23.00 er leieprisen satt til 420 kroner per time. Fra klokken 15.00 - 17.00 er timeprisen satt til 200 kroner og på fredag er timeprisen 250 kroner flatt uansett treningstid. Større grupper betaler imidlertid 500 kroner per time uansett tidspunkt.

- Leien dekker driften og vedikeholdet og forrenter i tillegg kapitalen, opplyser Jochumsen.

For de som kan huske tilbake til da Starthallen ble solgt, vet at kjøperne måtte ut med syv millioner kroner for hallen og en million kroner for inventaret, tilsammen åtte millioner kroner.

- Driften i 1. etasje går greit. I tiden fremover vil det bli brukt tid og krefter på å få til økt utleie av kafeteriaen og selskapslokale i 2. etasje, sier Ole Jochumsen.

HOVEDKONTOR FORUS

Postboks 184, 4033 Forus
Telefon 51 57 57 33
Telex 33 004 rena n
Telefax 51 57 56 35

AVD. ARENDAL

Postboks 102, 4801 Arendal
Telefon 37 01 55 88
Telefax 37 01 65 03

AVD. KRISTIANSAND

Postboks 1564 Valhalla
4602 Kristiansand
Telefon 38 09 74 44
Telefax 38 09 74 47

AVD. LYNGDAL

Postboks 145, 4580 Lyngdal
Telefon 38 34 57 00
Telefax 38 34 35 77

Samarbeidet mellom Grim og Start fortsetter

Samarbeidet mellom Grim og Start har fungert etter forutsetningene, og det er mye positivt å bygge videre på i arbeidet med å

få fram lokale talenter. Det er Terje Normann Johanssen, styremedlem i FK Grim og ansvarlig for prosjektet som sier dette.

FK Grim er en forholdsvis ung klubb sammenlignet med klubber som Start, Donn og Vigør. Etter noe over ti års drift i lavere divisjoner, ønsket klubbens ledelse å satse. Potensialet var til stede, enten ved å betale for å få tak i nye spillere, eller velge å satse på et mindre ambisjonsrikt nivå hvis klubben ønsket det.

Dilemmaet var hvordan Grim kunne fremstå som et seriøst alternativ på den ene siden, samtidig som man ville ivareta det sosiale miljøet på den andre siden.

- Utgangspunktet var hva vi kunne gjøre for talentutviklingen i stedet for å hente seniorspillere fra andre lokale klubber i 4. og 5. divisjon. Vi ønsket å gjøre noe sammen med Start med det mål for øye å få Start tilbake i Tippeligaen, forteller Johanssen.

Rent økonomisk lå forholdene til rette for et samarbeid. Økonomien i Start var dårlig. Mange spillere hadde forlatt klubben. Det var behov for støttespillere som kunne drive et lag både sportslig og økonomisk. Tidlig i 1996 begynte prosessen som på høstparten i fjor kulinerte med at Grim overtok driften av Start 2. lag, et lag som i år gikk under navnet Grim/Start. Og fordi Start 2 i fjor rykket ned fra 2. til 3. divisjon, kunne den nye konstellasjonen ta fatt på årets sesong i 3. divisjon. Dermed fikk Grim

innfridd sitt ønske om å kunne satse. Start på sin side fikk inn både kroner og et aktivt Grim-styre. Grim tok ansvaret for det økonomiske og det administrati-

modell tidligere, hvor en liten klubb stilte med de pengene som trengtes, mens «storebror» fikk muligheten til å legge de sportslige rammene.

- Starts fotballfilosofi er bestemmende for hva vi skal drive på med. Derfor blander vi oss ikke inn i den sportslige satsingen. Her er det Start som legger premissene. Vår rolle er å kunne yte vårt slik at de sportslige målene kan følges opp og gjennomføres, sier Terje Normann Johanssen.

ve, mens Start tok ansvaret for å stille trener og legge opp de sportslige rammene.

Ny modell

En slik konstellasjon var ny i Norge. Ingen andre hadde satset på en liknende

Hvilke erfaringer er så gjort i løpet av den første sesongen hvor Grim/Start har vært en realitet? Grim på sin side har brukt over 350.000 på laget. Det gjør Grim til om ikke den største, så til en av de absolutt største sponsorene og samarbeidspartnerne som Start har. Grim har således vært en utrolig viktig støttespiller for å få igang et målrettet og seriøst talentutviklingsarbeid i klubben.

Sett fra sidelinjen spørres det om Start hadde klart å etablere et godt U-lagsalternativ hvis man skulle ha hatt ansvaret alene. I løpet av 1996 forsvant det mange spillere. Og selv om Start i løpet av vinteren fikk på plass både Start Toppfotball AS og Starthallen AS, ville man nok ikke tidsnok blitt ansett for å være et trekkplaster så stort at man kunne få et tilsig av nye spillere fra andre klubber som gjorde ta man kunne få et 2. lag som kunne bite godt fra seg i 3. divisjon.

God økonomi

FK Grim har i alle år vært rimelig godt fundert økonomisk. Klubben har alltid hatt tiltak og prosjekter som har gitt en rimelig god handlefrihet. Men satsingen sammen med Start hadde likevel ikke vært mulig om ikke Grims egne sponsorer hadde sluttet godt opp. Terje Normann Johanssen berømmer den innsatsen som både Dampbageriet,

Byggma, René's Barnevogner og Fotball Invest har spilt.

- Samarbeidet har gjort det mulig å få til et godt konsept med tanke på en best mulig satsingen når det gjelder talentutviklingen, sier Johanssen.

Erfaringene etter den første sesongen er mange. En av dem er at det Start har lovet å skulle gjøre, er blitt gjort.

- Sportslig sett kom vi sent i gang. Utfordringen var å skaffe en tilfredsstillende spillerstall. Strukturen rundt dette ble etablert for sent, selv om brikkene falt på plass i fjor høst. Som følge av spilleravgangen i fjor, gikk en del av de unge spillerne som normalt ville ha spilt på Grim/Start til førstelaget. En del spillere ble skadet. Likevel klarte de spillerne som i 1997 utgjorde Grim/Start-stallen å beholde plassen i sin divisjon. Det skyldes bra innsats fra både spillere og ikke minst en god jobb fra Paul Richardsen som har vært trener for laget. Sett i forhold til at laget skulle bli i 3. divisjon i relasjon til satsingen på toppfotballen, var det viktig at laget beholdt plassen, sier han.

- Ved nedrykk ville avstanden divisjonsmessig mellom A-laget i 1. divisjon og 2. laget som ville spilt i 4. divisjon i 1998 om det hadde blitt nedrykk i år, blitt for stor, sier Johanssen.

Ikke full tilslutning fra hele Start-miljøet

Han mener det innad i Start fortsatt er et stykke vei å gå innen Grim/Startkonstellasjonen har fått full oppslutning fra alle hold.

- A-laget, U-laget (Grim/Start) og Start 3-laget i 4. divisjon er en del av toppfotballen i Start. Det ene laget ville ikke fungert uten de to andre. Og hvis målet er at Start skal tilbake til Tippeligaen, må forholdene legges best mulig til rette for talentutviklingen og satsingen på toppfotballavdelingen i Start, utdyper Johanssen.

- Å sette talentutviklingen i system er viktig med tanke på fremtiden. Alle har i alle år snakket om hvor fint det er å satse på å få fram egne talenter. Men det er sjeldent blitt gjort så mye med det. Samarbeidet mellom Start og Grim i år har vært et viktig skritt i riktig retning. Det gleder oss stort med tanke på fremtiden at Start har etablert et trener-team på åtte personer for 1998. Det gir gode muligheter med tanke på arbeidet fremover. Start er inne på en riktig vei nå, forklarer han.

Han mener videre forskjellen mellom de beste og de nestbeste lagene i Norge stadig øker. Fotballen her hjemme blir mer og mer profesjonalisert. Start kan ikke konkurrere med Rosenborg på Rosenborgs premisser. Start må velge sin vei, og grunnlaget er lagt i år. Neste år videreføres denne med en forsterket satsing blant annet som følge av trenerteamet på åtte personer som gjør talentutviklingsarbeidet enda mer målrettet.

Må ikke blande kortene

Terje Normann Johanssen streker kraftig under at FK Grim må finne sin plass i dette arbeidet og ikke blande seg opp i forhold man ikke har noe med.

- Starts fotballfilosofi er bestemmende for hva vi skal drive på med. Derfor blander vi oss ikke inn i den sportslige satsingen. Her er det Start som legger premissene. Vår rolle er å kunne yte vårt slik at de sportslige målene kan følges opp og gjennomføres, avslutter Terje Normann Johanssen.

Tøff skinnjakke

m/pelsfôr

Kr. **995,-**

KARSTEN i Sentrum

Tollbodgaten 15, Box 168, 4601 Kristiansand
Telefon 38 02 22 42

St. Eldors

BLOMSTERFORRETNING

St. Olavsvei 18 • Kristiansand • Telefon 38 09 31 11

NORMAN SERVICE AS

Torridalsveien 118, Sødal, 4630 Kristiansand
Telefon 380 91745

Aut. rørleggerforretning

Kredittkassen: Setter strenge krav til sine samarbeidspartnere

- Vi har kun en målsetting for øye for år 2000, og det er å være den mest respekterte banken i Norge. Skal vi klare det, fordrer det et bredt spekter av virkemidler. Et av disse er å være en samarbeidspartner for klubber og idrettsutøvere, hvor det avgjørende er hva vi får igjen for å bli med.

Tor Warp som er markedssjef i Kredittkassen i Kristiansand, var helt klar da han på en samling i Starthallen nylig fremla sine synspunkter på sponssing og samarbeid med idretten generelt.

Bakgrunnen for alt engasjement innen idretten er bankens totale målsetting: Å være den mest respekterte bank. For å oppnå dette setter banken store krav til arbeidsstokken med hensyn til kompetanse, hvor man definerer kompetanse som summen av kunnskap (formell utdanning og videreutdanning), erfaringer og sist, men ikke minst holdninger.

Samme krav innad som utdad

- Vi MÅ kunne sette de samme krav til holdninger til våre samarbeidspartnere som til våre ansatte. Gjennom sponsoravtaler blir vi langt på vei identifisert med våre samarbeidspartnere, og da kan vi ikke akseptere at deres adferd og holdninger vil virke mot vår egen målsetting, fremholdt Tor Warp.

Et viktig stikkord for Kredittkassens engasjement innen idretten, er å skape relasjoner. Banken har en meget stor og variert kunde-

masse, hvor det er åpenbart at man har felles interesser i noen segmenter og markeder med den klubb/utøver man samarbeider med på den ene siden, og de bedriftene den enkelte klubb/utøver samarbeider med på den andre siden.

- Ser vi sponsoravtalene som rene forretningsavtaler, eller ser vi på dem også som et ledd i å bygge en infrastruktur for byen og landsdelen? I så fall krever det en helt annen tilnærming til avtalen enn om det er en ren forretningsavtale, mente Warp.

Kan lære mye av hverandre

- Vi kan lære mye av hverandres avtaler og ikke minst erfaringer, fortsatte han.

Kredittkassen har Norges nest mest kjente varemerke. Det er kun Posten som har en sterkere gjenkjenning enn Kredittkassen. Således har ikke Kredittkassen noe stort behov for å profilere den røde K'en i sin logo.

Det banken derfor legger mest vekt på i forbindelse med sponsoravtalene man inngår er at avtalene skal være med på å bygge opp under den profil banken ønsker ovenfor kundegrupper eller segmenter. Videre ser man avtalene som et verktøy i bankens relasjonsbygging mot enkeltgrupper eller spesielle kundegrupper. Men det er også viktig at avtalene forsterker bankens profil innad blant egne ansatte, om at man er en bank som er synlig og som tar ansvar.

- Kommunikasjon i form av drakt- og arenareklame er derfor ikke så viktig for oss. Det er mer noe vi ser på som et positivt tillegg til de ovennevnte effektene av avtalene. Når vi først inngår en avtale, setter vi store krav til kvalitet, både internt og eksternt med hensyn til oppfølging og gjennomføring.

Han kunne videre fortelle at da Kredittkas-

- Vi har kun en målsetting for øye for år 2000, og det er å være den mest respekterte banken i Norge. Skal vi klare det, fordrer det et bredt spekter av virkemidler. Et av disse er å være en samarbeidspartner for klubber og idrettsutøvere, hvor det avgjørende er hva vi får igjen for å bli med, sier Tor Warp, til daglig markedssjef i Kredittkassen i Kristiansand.

sen valgte å gå inn som sponsor i basketballklubben, var det fordi klubben allerede hadde McDonald's som sponsor.

- Og ettersom vi blant annet satser på å nå ungdomssegmentet, var det viktig for oss å bli med, for å kunne komme i en god dialog slik at vår målsetting kunne innfris, fremholdt Warp.

Mange forventninger

Således forventer man seg mye av den klubben man inngår en avtale med. Blant annet at klubbens representanter, det vil si både spillere, trenere og ledere, gjør seg kjent med innholdet i den avtale som er inngått mellom Kredittkassen og klubben. Og det er en selvfølge at innholdet i avtalen behandles fortrolig.

Kredittkassen forventer også at klubben overholder de punkter som er nevnt i avtalen, for eksempel at draktreklame og arenareklame alltid er i førsteklases stand.

- Det nytter ikke at Kredittkassens egne folk skal passe på dette. Klubben som et annet sted i landet hadde byttet om arenareklamen slik at det stod «Kassakreditten» i stedet for «Kredittkassen», skaper ikke den beste goodwill for seg selv, fremholdt Warp.

Vi er byens spesialforretning når det gjelder elektriske småapparater

ØKONOM elektrisk as

Kirkegt. 18 - Telfon 38 02 34 36

Men – vi selger også hvitevarer

TIPPING

leverer du hos

IDUN KIOSKEN

Østre Ringv. 65a - Telefon 38 09 29 11

Tipping • Lotto • Oddsen • V5 • V75 • Flaxs

Jubileum - Konfirmasjon

— eller Venners-venners-fest?

Lei

Starthallen 2. etg.
som nå fremstår i
nyoppusset stand

Kontakt Starthallen tlf. 38 09 60 91

TØMMER/BÅT - TRANSPORT

Nils O. Urdal
Tlf. 38 19 80 03

Leif Suvatne
Tlf. 38 06 30 38

URDAL

transport as

Ålefjærveien 380, 4634 Kristiansand

NARVESEN

GAVE- OG PROFILERINGSARTIKLER

STRØMMES
REKLAME

REKLAMEARTIKLER
38 12 01 00

Fax 38 02 73 27
Postboks 626 - 4601 Kristiansand
stromme@strommes.no
<http://www.strommes.no>

Var med og Starteren f

I år er det 50 år siden Starts egen klubbavis, Starteren, kom ut med det første nummeret. Sentralt i arbeidet den gangen, Finn Hanssen, en ildsjel i Start helt siden krigens dager. Og fortsatt er Hafi, som han kalles i Startkretser, en aktiv herre. Få har som ham tjent Start så trofast - og det i mer enn en «mannsalder».

Han kom til Kristiansand i 1938. Faren arbeidet på jernbanen, og i den tiden ble personell beordret til nye stillinger. Så skjedde med familien Hanssen noen år før krigen brøt ut. Man forlot hjembyen Trondheim og satte kursen sørover, men ikke før han hadde blitt kretsleder for såvel småguttelaget, guttelaget og juniorlaget i klubben Wing og det på en og samme sesong - som småguttespiller! Wing ble i sin tid etablert som en ren gutteklubb, men som med årene vokste til å bli en stor idrettsklubb med stor tilslutning i strøket hvor familien Hanssen bodde.

Vel på plass i Kristiansand, fant Finn Hanssen snart sine likesinnede. Det gikk i ballidretter på Gimlemoen så snart skolen var ferdig. Etter en tid ble han innmeldt i Vigør, som ville ha ham med på guttelaget.

Ble med i 1946

1Ganske tidlig valgte Finn Hanssen sin yrkesvei. Han ville bli journalist, og fikk jobb i Fædrelandsvennen. Da Start

skulle avvikle klubbens årsmøte i 1946, ble Finn Hanssen sendt for å dekke det for Fædrelandsvennen.

- Jeg kjente Karsten Johannessen, og da Start trengte folk til å sitte i juniorstyret, ble jeg forespurrt, men svarte at jeg ikke var medlem. Jeg fikk da til svar at det ikke var noe problem. På møtet ble jeg medlem, og innvalgt i juniorstyret, som i tillegg bestod av Trygve Hamre, Karsten Johannessen og Dagfinn «Solo» Hagen, forteller han.

Og da han først ble med, var han med for fullt. Han satt som medlem av styret da Start vant 16 av 21 kretsmesterskap i løpet av en tidsbegrenset periode.

I 1950 ble han formann i juniorstyret. På denne tiden hadde junioravdelingen 354 medlemmer.

- En fin tid, hvor tilslutningen var meget stor, beretter han.

Det var også i denne perioden at Finn Hanssen ble med da det ble planlagt å lage en klubbavis i Start.

Jannes Bjørnsen første redaktør

Rolf Hafseth var en meget aktiv og iderik mann i Start. Han sammenkalte vinteren 1946/47 til et møte hvor formålet var å se om det lot seg gjøre å etablere en klubbavis. Det ble i kjølevannet av dette arbeidet bestemt at Jannes Bjørnsen skulle være redaktør av Starteren. I tillegg var også Oldmann Bueklev med, en kar som hadde spilt flere sesonger på A-laget, og som i tillegg var svært ivrig i alt som angikk klubben.

- Oldmann Bueklev var en drivende kraft i Start, og det er synd han ikke har vært så mye med i klubben de siste åre-

- Selv om Starteren til tider har vært utgitt noe uregelmessig, har avisen overlevd, og er trolig en av få eksisterende klubbaviser som har vært i drift usammenhengende de siste 50 år, sier Finn Hanssen, som i over 40 år har vært en av Starterens største bidragsytere hva angår produserte artikler.

ne, sier Hanssen.

Før krigen arrangerte Start medlemsoftener, i den tiden da klubbens «hjem» var Turnhallen, og senere i Håndverkeren. På den tiden ble det av og til laget en håndskrevet avis. Men i 1947 var man klare til å gi ut en trykt klubbavis. Start ble dermed den første klubben som på Sørlandet kunne skille

dro igang for 50 år siden

med å ha et eget medlemsorgan.

- Selv om Starteren til tider har vært utgitt noe uregelmessig, har avisen overlevd, og er trolig en av få eksisterende klubbaviser som har vært i drift usammenhengende de siste 50 år.

Ved starten i 1947 ble det bestemt at Starteren skulle komme ut med fire numre i året. Senere ble dette øket til seks utgivelser. Finn Hanssen har i over 40 år vært en av Starterens største bidragsytere hva angår produserte artikler.

Egil Torjussen

- Men ingen kan måle seg med Egil Torjussen som i en årrekke var redaktør. Egil har gjort en fantastisk jobb. Uten hans mangeårige innsats hadde det kanskje ikke vært noen klubbavis i dag, mener Finn Hanssen.

Finn Hanssen har som den klubbmannen han alltid har vært, bekledd en rekke verv i Start. Formann i hovedstyret ønsket han aldri å bli. Viseformann har han derimot vært. Han kan også se tilbake på en periode hvor han var med i UK (uttakingskomiteen til I. laget).

- En artig periode. Start var allerede den gangen (etter krigen, red. anm.) den førende klubben i regionen, og under folketoget 17. mai, var det alltid Start som representerte det største innslaget, minnes han.

Han kan også se tilbake på en lengre periode som trener i junioravdelingen. «Halvveis og delt» har aldri vært Finn Hanssens kjennemerke. Skulle man først være med, fikk man gjøre en skikkelig jobb. Det har gitt seg mange utslag. Som da han var trener, og treningskveldene ble så mange og lange at barna som Finn og hans Ruth hadde fått, måtte på Stadion for å treffe pappa.

Finn Hanssen har fulgt fotballen i Start på nært hold siden 1945.

Rosenborg

- Som trønder har det vært moro å følge Rosenborgs innsats de senere år, selv om jeg alltid har vært starter av et helt hjerte når Start har møtt RBK. Egentlig en bemerkelsesverdig fremgang historien tatt i betraktning. I gamle dager var nemlig RBK en gutteklubb i Trondheim. Det var Freidig, Brage og Kvik som var «klubbene». Freidig kunne i 1948 titulere seg som den første seriemesteren i Norge.

- De senere år har fotballen her på berget blitt mer og mer profesjonalisert. Denne utviklingen har gått på bekostning av klubbånden hos spillere, ledere og medlemmene for øvrig. Det som har skjedd lar seg ikke stoppe. Men utviklingen har nok gått for langt, og førte blant annet til miseren i Start som fikk sin løsning sist vinter. I mine øyne er ikke Start lenger den samme klubben, etter etableringen av Start Toppfotball AS og Starthallen AS. Dessverre har Start for få medlemmer i dag. For noen år siden var medlemstallet godt over 1.000. I dag er tallet langt lavere. Dette burde det bli gjort noe med slik at utviklingen kunne snus. Flere medlemmer betyr jo i siste instans at støtten ute blant folk flest vil øke, og det mener jeg Start, og enhver annen klubb for den saks skyld, er avhengig av, sier Finn Hanssen.

Start må finne sin vei

- Klarer Start å spille seg opp igjen til Tippeligaen, tror jeg Start vil få det

vanskelig. De klubbene som har godt med penger, er det som også vil dominere klubb fotballen i Norge. Jeg tror nok den tiden er forbi som på midten av 1970-tallet, da Start på en og samme kveld hadde med fem mann på A-landslaget (Roy Amundse, Trond Pedersen, Stein Thunberg, Svein Mathisen og Helge Skuseth), mens Audun Myhre spilte på U-landslaget.

- Start må finne sin vei og satse på de virkemidlene som skaper oppslutning internt i klubben og ute blant folk flest. Vel så viktig er det å finne den spillestilen som publikum flest liker. Jeg er tilhenger av den form for fotball som Erik Mykland står som representant for, hvor det er rom også for artistriet, underholdningen. En av årsakene til at Brasil har sine tilhengere verden over, er at den fotballen som Brasil spiller alltid representerer noe helt spesielt, noe som på en spesiell måte rører ved enhver fotballelskers hjerte.

Heder og ære t

Årets spiller på hvert trinn, årets toppscorer, hvert enkelt av lagene, og en rekke ledere og trenere fikk alle fortjent heder og ære da Start avviklet den tradisjonelle foreldreaftenen i Caledonien Hall på Radisson SAS Hotel Caledonien i slutten av november.

Arrangementet viser at det gror godt i rekkene i klubben vår. Flere lag har gjort en topp innsats i sesongen som nå ligger bak oss.

1997 har på mange måter vært en konsolideringstid. Tradisjonelt har Start hver eneste sesong hatt flere lag som har vunnet serien i sin respektive årsklasse. Men også i år har det vært et par lag som har gått helt til topps, deriblant småguttelaget. På småguttelaget

For at alt skal fungere tilfredsstillende både på trener- og leder-siden, er Start avhengig av at en rekke personer trår til. På foreldreaftenen fikk alle en oppmerksomhet for sin innsats i sesongen 1997.

ble også Harald Haugland kåret til Årets Spiller, en kar som har spilt fotball i Start siden han var seks år gammel. I sin begrunnelse for valget ble det trukket fram at Harald har deltatt på alle treninger og kamper, og har i tillegg vært en fin type å ha i miljøet.

På det eldste småguttelaget ble Erlend Lunde kåret til Årets Spiller. I begrunnelsen heter det at «han er et arbeidsjern på midtbanen, og har ofte tatt ansvar».

Gutte B

Gutte B-laget endte nest-

Leif Oskar Olsen fikk fortjent honnør etter å ha lagt ned en flott innsats som ansvarlig for Starts lag i Norway Cup.

il store og små

fist i seriespillet, og ekstra gledelig er det at de aller fleste ser ut til å fortsette også neste år. Lagkaptein Stig Hornnes ble kåret til Årets Spiller på dette laget.

Gutte A (81 og 82)

Gutte A-laget (82) har i år bestått av førsteårs guttespillere. Laget som i år har vært trent av Jan Tore Bue vant blant annet Umbro Cup og deltok i Dana Cup i stedet for Norway Cup. Eivind Bue ble kåret til Årets Spiller, etter å ha «vist de nødvendige sportslige kvaliteter, og hvor han også ledet laget på en god måte i Dana Cup».

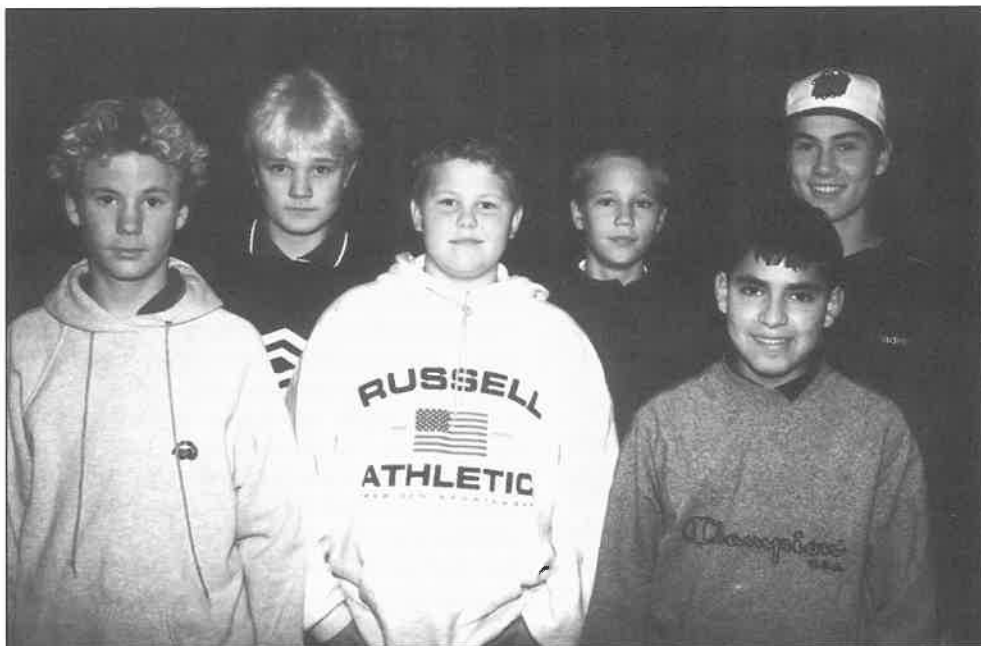
Gutte A-laget (81) tok sølv i seriespillet, etter å ha vunnet serien stort sett med det samme mannskapet i 1996.

- Flesteparten av disse guttene har vært i Start i en årrekke og de fleste fortsetter neste år. Det gleder vi oss over fordi vi sjelden har hatt så gode ambassadører for Start i inn- og utland som tilfellet har vært med dette laget, sa konferansier Stein Tore Sorthe i sin omtale av laget.

Årets Toppscorer

Thomas Vindal ble

Årets spillere i Starts junioravdeling 1997.

Starts småguttelag vant serien i sin årsklasse i 1997.

kåret til Årets Spiller, og i begrunnelsen heter det et «han har vært lærevillig og presis i det han har foretatt seg i 1997».

Når det gjelder kåringen av Årets

Toppscorer i junioravdelingen, gikk denne ikke overraskende til Henrik Nyhus som også i år har banket inn mål «i bøtter og spann».

La oss sammen lage en levende klubbavis

Når det totale bildet av Idrettsklubben Start's historie skal skrives, hører en omtale av klubbavisen med.

Riktignok er Starteren vel halvparten så gammel som klubben, men dens betydning som bindeledd innen klubben kan ikke vurderes etter alderen. Det går snart opp for en om en gir seg til å studere årgangene. Da forstår en for fullt hvilken betydning klubbavisen har som historisk kilde.

Her er det mye å øse av. I avisen berettes om det som en til enhver tid rører seg i klubben vår. Den bringer allsidig stoff om de ulike aktiviteter og virksomheter som drives innen de forskjellige avdelingene. Starteren registrerer stort som smått, innholdet veksler fra personalianotiser til debattinnlegg. Klubbavisen avspeiler det meste. Eventuelle som er interessert i å fordype seg i det som har foregått i klubben i forgangne år, og som vil følge med i utviklingen, kan skaffe seg den fulle oversikt ved å bla gjennom de mange numre.

Det sier seg selv at et internt klubborgan som utkommer noen få ganger om året, verken kan være topp aktuelt, eller gi et fyldestgjørende bilde av alt som

skjer. Men sammenholder en med det som - på godt og ondt, skrives om Start i dagsavisene, og det som nedtegnes i våre egne protokoller, er det i dag ikke mye av det som «går hus forbi» av alt som hender i klubben vår.

Og slik har det vært i mer enn 50 år, siden en entusiastisk gjeng kom sammen hos Rolf Hafsett i Hannevika for å drøfte om en skulle gå til det skritt å gi ut egen klubbavis. Foruten ekteparet Hafsett, var Oldman Angel Bueklev, Leif Isachsen, Arne Jacobsen og Finn Hanssen (Hafi) til stede. Innstillingen var positiv, og beslutningen ble tatt om å sette i gang.

Naturlig nok ble Jannes Bjørnsen forespurt om å ta på seg redaktørværet, noe han heldigvis sa ja til. I mars 1947 utkom så den - så vidt vites - første trykte klubbavis på Sørlandet. Navnet var faktisk gitt på forhånd, ettersom det var enighet om å beholde navnet på den håndskrevne avisen fra fest og medlemsmøter: «Starteren». Et navn med god klang i.

Redaktøren tilkjennegir i lederen i åpningsnummeret at det tas sikte på å lage en intern avis, hvor klubbens medlemmer skal føle seg hjemme i spaltene, og målet er å lage en levende avis.

I store trekk har opplegget fra starten vært fulgt siden, selv om det nok av og til har gått litt i bølgegang. Det siktes her til regelmessighet i utgivelsen og også til vekslende sidetall - avhengig av økonomien.

Men i 50 år er Starteren nå kommet ut

uten stans, noe et fåtall klubber her til lands har klart. En prestasjon bare det.

Vårt æresmedlem, Rolf Hafsett, var her - som for en rekke andre positive tiltak i klubben vår - initiativtaker til at Starteren kom i gang. Jannes Bjørnsen begynte sitt arbeid som den første redaktør. Siden har en rekke navn fulgt som perler på en snor, men vi vil allikevel ikke unnlate å trekke fram ytterligere to som har ilagt seg store fortjenester ved utgivelsen av Starteren. Vi sikter til Oldman Angel Bueklev som i sin langvarige aktive periode utrettet mye også for Starteren, blant annet som redaktør av det fyldige nummeret til 50-års jubiléet.

Og kanskje særlig bør Egil Torjussen fremheves. Han har omfattet klubbavisen med spesiell interesse og vært redaktør i cirka 1/3 av Starterens levetid. Vi tar neppe for hardt i når vi hevder at uten hans innsats hadde det neppe stått så bra til med Starteren som det gjør. Det han har ofret av tid og arbeid for å holde klubbavisen kontinuerlig i gang, står det virkelig respekt av.

Alle de andre som i tur og orden har tatt sin tårn enten som redaktør, forretningsfører eller medarbeidere, eller for den saks skyld bidratt med innlegg, fortjener også en takk for velgjort arbeid.

Måtte bare våre medlemmer innse den store verdi Starteren har og gjør sitt til at vårt talerør blir det meningen med det er - en levende og levedyktig klubbavis.

Det er vårt ønske og håp for Starteren ved avisens 50 års jublieum.

Start Toppfotball AS:

Økonomien omtrent som forventet

Regnskapet etter det første driftsåret viser at økonomien i Start Toppfotball AS (STF) er omtrent som forventet. Utgiftene, men også inntektene, har vært større enn budsjettet.

Status ved utgivelsen av denne utgaven av Starteren er at at såvel utgiftene som inntektene har vært større i år enn det man la opp til i budsjettet. Når det gjelder overskudd/under-

skudd, blir regnskapet gjort opp med et underskudd som regnskapsmessig er noe større enn det budsjettet la opp til.

- Start Toppfotball AS hadde aldri sett dagens lys om det ikke var realistiske muligheter til å drive lønnsomt. Men det koster å bygge opp et nytt tippeliga-lag, og det er styret i STF inneforstått med. I den gjenoppbyggingsfasen Start nå er inne i, ser vi klart fordelene med å ha profesjonelle investorer inne på den økonomiske siden. Jeg vil også understreke at i den grad det ikke går bra økonomisk for STF, er dette STF sitt problem, og ikke noe IK Start skal måtte ta ansvaret for, sier daglig

leder Audun Myhre.

Myhre streker under at man må se utviklingen i STF i et langsiktig perspektiv.

- Aksjekapitalen i STF er skrevet opp. Åpningsbalansen er i overkant av to millioner kroner. Selv om underskuddet totalt sett er noe større enn forventet, er et viktig å ha klart for seg at det er skapt verdier i Start i form av spillerressurser og utviklingen av spillere. Selv om det er brukt mer enn budsjettet, har Start fått mer igjen raskere enn det en hadde trodd på forhånd, sier Audun Myhre.

Mye å glede seg over i 1997

A-laget var med og kjempet om kvaliklassen helt til det siste. Grim/Start-laget bet skikkelig godt fra seg forutsetningene tatt i betraktning. Juniorspillerne på 3. laget gjorde også sine saker bra, selv om det endte med nedrykk tilslutt. Alt i alt var det mye å glede seg over i 1997, ikke minst med tanke på alle de unge talentene som er på vei opp og fram.

Få hadde trodd at Start ville gjøre det så bra i 1. divisjon som tilfellet faktisk var. Det hele åpnet svært bra. Etter at sentrale spillere (Lødemel, Strand, Berhus) ble skadet og måtte se resten av sesongen fra sidelinjen, fikk laget en liten downperiode. Men det sier mye om kvaliteten på de som fikk sjansen at oppturen kunne fortsette etter en stund. I en 97-sesong hvor «nye Start» presenterte seg, fikk spillere

som Preben Gundersen, Alf Harald Johansen, Tor Kristian Strand sjansen, og tok godt vare på den.

Status etter endt sesong er at Start har en spennende gjeng spillere på gang. Anders Jacobsen, Harald Lødemel og Krister Isaksen var alle nye i Start. I disse har vi tre rutinerne og fine spillere. Tom Berhus stod fram som en playmaker på midten. Bjørn Stephansen og Inge

André Olsen er nye krumtapper i forsvarret. Bakfra har altså Preben og Tor Kristian kommet opp, sammen med Morten Knutsen.

Etter årelatingen av spillere i fjor, stod Start på mange måter ribbet tilbake i vinter, også med tanke på Grim/Start i 3. divisjon. Etter en dårlig innledning, tok laget av etterhvert og kunne bokføre en rekke store seire. En rekke av spillerne som utgjorde dette laget vil vi garantert få høre mer om i årene som kommer. Så legg merke til de som figurerer i oversikten og lær dere navnene.

Også de helt yngste spillerne i Start Toppfotball AS har gjort en god innsats, selv om det endte med nedrykk i år. Også her er det en rekke talenter som vi markerer seg i årene som ligger foran. Garantert.

Fakta om Starts A-lag 1997

	ANTALL SERIEK.	ANT. CUPK.	LIGA-MÅL	CUP MÅL	TOTALT ANT. KAMP./MÅL
Berhus, Tom	14	4		1	18-1
Fredriksen, Frode	25	4	4	1	29-5
Gundersen, Preben	15 (4)	4	3	1	19 (4)-4
Gundersen, Sindre	25	4			29
Hægeland, Kim	2 (5)				2 (5)
Håkonsen, Yngvar	1 (3)				1 (3)
Isaksen, Krister	20	3 (1)	9	1	23 (1)-10
Jacobsen, Anders	23	4		2	27-2
Johansen, Alf Har.	3 (1)				3 (1)
Jordbakke, Steinar	(2)	(2)			(4)
Kloster, Sven	17 (5)	2 (1)		1	19 (6)-1
Knutsen, Morten	8 (4)	(1)	2		8 (5)-2
Leonardsen, Terje	24	4	6	2	28-8
Lødemel, Harald	9	1	6 (3)		10-6 (3)
Nilsen, Rune	1				1
Olsen, Inge André	25	4	5	1	29-6
Osmundsen, Per Chr.	7 (1)				7 (1)
Rodahl, Øyvind	1 (7)	(3)			1 (10)-1
Skotheim, André	2 (9)	1 (1)			3 (10)
Stephansen, Bjørn	25	3	2		28-2
Strand, Geir	13	3	3	1	16-4
Strand, Tor Chr.	1 (2)				1 (2)
Tønnessen, Frank	25	3			28

Selvmål: 1

Kamper i parentes hvor mange kamper som innbytter

Mål i parentes hvor mange mål på straffe

Fakta om Grim/Start 1997

	KAMPER	MÅL
Andersen, Fredrik	9 (3)	1
Enger, Jon Egil	17(1)	10 (1)
Fredriksen, Frode	1	
Gilje, Morten	16(1)	2
Gundersen, Preben	7	
Henriksen, Andreas	(3)	
Hægeland, Kim	5	2
Høyrem, Gisle	6(10)	5
Hægeland, Kim	7	2
Håkonsen, Yngvar	13	4
Isaksen, Krister	2	1
Jensen, Ronny	1	
Johansen, Alf Harald	2	1
Johnsen, Espen	11	
Jordbakke, Steinar	18	1
Kloster, Sven	3	1
Knutsen, Morten	6	2
Kristiansen, Knut Ove	19	2
Leonardsen, Terje	1	3
Lindseth, Ole Kristian	12 (3)	
Løvland, Thor Arne	10	
Martinsen, Yngve	18 (3)	
Nilsen, Rune	11	
Olsen, Inge André	1	
Rodahl, Øyvind	15	4
Robstad, Anders	(1)	
Skar, Jens Olav	(3)	
Skjærli, Ole Jørgen	2 (2)	2
Skotheim, André	5 (2)	5
Strand, Tor Kristian	9 (1)	2 (2)
Tallaksen, Dag Stian	13 (3)	1
Unneland, Rune	4 (6)	

Selvmål: 1

Kamper i parantes = innbytter/reserve Mål i parantes = mål på straffer

Fakta om Start 3-laget 1997

	KAMPER	MÅL
Andersen, Fredrik	2	
Andreassen, Børre	19 (2)	1
Danielsen, Jan Henrik	8 (1)	
Engebrethsen, Øystein	3 (10)	
Eriksen, Richard	22	13
Gilje, Morten	1	
Gundersen, Jan Inge	14	
Halaas, Jan Fredrik	14	3
Haraldsen, Tom Reidar	15 (5)	1
Henriksen, Andreas	20	3
Hultmann, Odd	1	
Høyrem, Gisle	1	2
Johnsen, Espen	7	
Kristiansen, Henrik	12 (4)	
Krohn-Holm, Øystein	20	
Lindseth, Ole Kristian	1	
Løvland, Thor Arne	1	
Martinsen, Yngve	1	
Olsen, Roy Kenneth	11	
Pauschert, Stian	5 (8)	
Robstad, Anders	18	
Robstad, Carl Erik	1 (3)	
Skjærli, Ole Jørgen	9	8
Strand, Tor Kristian	1	
Undheim, Svein Petter	13	
Unneland, Rune	6	2
Vigeland, Marius	(2)	
Vigsnes, Marius	(7)	2
Wivestad, Peter	12 (3)	

SCANIA
Scania Sør AS

Postboks 9017 Sørlandsparken
Kristiansand

Toppfotballen hardere enn det mytene sier

Høy temperatur, lange avstander med «klampen i bånd», flere alvorlige skader, særlig i hofteleddene - fotballspillet er hardere enn det man som tilskuer kan tro. Dette påvises i to store forskningsprosjekter, det ene i Danmark og det andre i Sverige.

Forsker Jens Bangsbos forskningsprosjekt «Med kroppen til fotball» river ned en del myter om fotballspillet tøffhet og hardhet. Ikke minst er boken et oppgjør med dem som mener at en fotballspiller er ensbetydende med en «daff» toppidrettsutøver.

For hør bare:

- En spiller på toppnivå løper mellom 9 og 14 kilometer i løpet av en kamp. Snittet på de spillerne som Jens Bangsbo har hatt med i sin undersøkelse er på 10,8 kilometer.

- I noe over en halvtime av en kamp på 90 minutter løper en spiller «på halv speed».

- I et par minutters tid løper spilleren for fullt.

- En spillers kroppstemperatur under en kamp kan ofte overstige 40 grader.

Bangsbo mener selv årsaken er at spillerne mister mye væske ved å svette og at spillerne ikke er flinke nok til å drikke. Derfor stiger kroppstemperaturen og belastningen på kroppen øker fordi det krever mer av kroppen å yte maksimalt med lite væske i systemet.

Bangsbo mener således at det kun er et fåtall spillere som utnytter hele sin fysiske kapasitet i løpet av en kamp.

Reduserte prestasjoner

Hvis en spiller som veier 70 kilo svette av en liter væske, vil hans fysiske prestasjoner bli redusert med minst 10 prosent, ofte langt mer, senere i kampen, hvis ikke væsketapet erstattes, mener Bangsbo.

Han går videre på denne linjen og påviser hvor viktig det er med riktig kosthold for at en spiller kan yte maksimalt. Han påviser at lavt sukernivå har en negativ innvirkning på prestasjonsevnen. De spillerne klarte seg best som før kampen hadde spist mat med mye kullhydrater.

Variert og hard løping

Bangsbo mener også at det koster mer å løpe den distansen som en spiller tilbakelegger i en kamp enn hva som er tilfelle for en langdistanseløper. Årsaken er at en fotballspiller også løper sidelengs og baklengs, i tillegg til at han må spurte et visst antall meter for så å bråstoppe og kanskje løpe for fullt motsatt vei.

Bangsbos undersøkelser konkluderer med at det er midtbansespillerne som kommer mest i berøring med ballen, deretter angrepsspillerne, mens forsvarsspillerne har minst ballbesittelse i løpet av en kamp.

De spillerne som var med i Bangsbos undersøkelse var i løpet av en fotballkamp på 90 minutter involvert i åtte hodeduell og 11 kroppsduell eller i snitt.

Tredjehver spiller får varige skader

Et forskningsprosjekt gjennomført i Sverige konkluderer med at det innebærer en betydelig helsemessig risiko å være elitespiller.

En av forskerne bak prosjektet, Harald Roos, sier til det svenske Fotballmagasinet at hver tredje toppspiller får varige skader i kne- og hofteladd som resultat.

De tre forskerne konkluderer med at skadefrekvensen hos en toppspiller er svært høy.

- Forskjellen mellom toppspillere og spillere nedover i divisjonene er slående. Langt flere spillere på topplan får varige skader, enn hva tilfellet er nedover i divisjonssystemet. Årsaken synes å være at en eliteseriespiller holder på lenger enn for eksempel en 2. divisjonsspiller, konkluderes det med.

Start tilbake til Marvika

Etter å ha trent «på bortebane» i noen tid, ligger alt til rette for at Start i 1998 legger sine treninger tilbake til de gamle treningsbanene i Marvika. Det betyr at spillerne i større grad enn i år vil benytte Starthallen.

Start har lange tradisjoner på å benytte Marvika som treningsanlegg. Men i forbindelse med utbyggingen i området, har Start blant annet i hele 1997 måttet gjennomføre treningene på Dønnestad stadion i Tveit. Slik blir det ikke til neste år, heldigvis, skal vi tro daglig leder Audun Myhre.

- Til våren står det en nysådd bane klar i Marvika. Så det blir nok her vi vil utvikle treningene for de lagene som inngår i Start Toppfotball-konstellasjonen. På Dønnestad mistet vi noe av miljøet rundt sviktige miljømessige sider. Spillerne drog på treningene, og da disse var over, gikk spillerne enten hver til sitt, eller gikk mange aktiviteter utenom fore Starthallen. Ved å trene i Marvika vil Starthallen bli benyttet enda mer. Det gir klare miljømessige gevinster for klubben, sier Myhre.

Godt forhold

Og forholdet mellom Start og Forsvaret har i mange år vært godt. Da Forsvaret fikk forespørsel fra næringshold om å utnytte Marvika til rene næringsformål, svarte Forsvaret nei. Forsvaret ville i stedet at Start skulle få fortsette å benytte området!

- Vi er takknemlige ovenfor den velviljen Forsvaret har møtt oss med, sier Audun Myhre.

Rimi Lund

Torsgate 32, 4632 Kristiansand

KRISTIANSAND ENERGIVERK AS

Elvegaten 2, Postboks 2034 Posebyen, 4602 Kristiansand
Telefon 38 07 86 00 • Telefax 38 02 77 60

WESTSHORE BROKERS AS

Postboks 748, 4601 Kristiansand

Telefon 38 09 02 45 • Telefax 38 09 14 15 • 4632 Kristiansand
Foretaksreg. NO 968 347 128 MVA

FLYSPESIALISTEN

FLYSPESIALISTEN NORTRANS

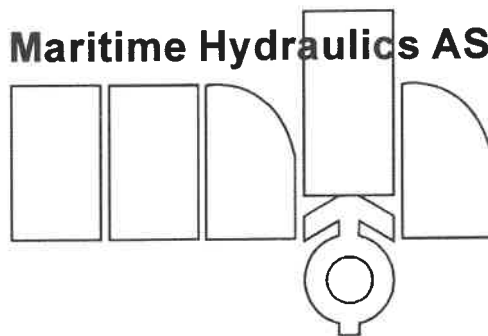
Kirkegt. 8, Kristiansand • Telefon 38 02 70 30

**Vi støtter
IK Starts
Junioravdeling**

lay-out: MH Markedsavd

Maritime Hydraulics AS

**En av verdens
ledende
leverandør av
utstyr til
oljeindustrien**

Maritime Hydraulics AS

Telefon: 38 05 70 00 - Fax: +47 38 04 49 74
4604 Kristiansand, Norway
e-mail: mh@marhyd.com

TRANSPORT • BUD

Telefon 38 09 78 00

Telefon 38 09 78 05

Ægirsvei 3 • Postboks 1578 Valhalla, 4602 Kristiansand
Døgnvakt 38 09 78 05 • Telefax 38 09 78 07

PERSONALIA

Vi gratulerer

- Oldmann Bueklev som fyller 80 12. januar. Oldmann debuterte på A-laget i 1937, og har statuetten for 10 sesonger på A-laget. På det administrative feltet har han lagt ned et stort arbeide. Han har vært formann i hovedstyret, formann i juniorutvalget og formann i VAFK. Som redaktør og mangeårig medarbeider i Starteren, redigerte han blant annet et stort og fyldig nummer av Starteren til klubbens 50-års jubileum i 1955. Han har ellers vært medlem av hytteutvalget, festkomitèen og seniorrådet, samt revisor og trener i junioravdelingen i mange år. Oldmann ble tildelt seniorrådets pokal i 1955 og Start's gullnål med diplom i 1961.

- Rolf Bjunes som fyller 75 år 26. januar. Rolf gikk gradene i Start's junioravdeling

før krigen, og spilte senere 90 kamper på A-laget. Han har ellers vært medlem av juniorutvalget og medlem av seniorklubbens festkomitè, samt en trofast funksjonær under oldboys-lagets turneringer og andre arrangementer i Starthallen. Rolf fikk seniorrådets pokal i 1950.

- Jens Rønning som fyller 75 år 26. januar. Jens er honnørmedlem i Start.

- Kjell Raaen som fyller 50 år 29. januar.

- Odd Frivold som fyller 50 år 2. februar. Odd gikk gradene i Start's junioravdeling, og spilte senere 391 kamper på A-laget. Odd var den første starter som debuterte på juniorlandslaget. Han spilte fem juniorlandskamper i 1966 og var en sentral spiller på laget - ikke minst i den årlige Karlstad-turneringen for juniorlag. Odd har ellers vært medlem av fotballutvalget og UK. Han har selvfølgelig statuetten for 150 A-kamper.

- Thor Helge Stensland som fyller 50 år 12. februar. Også Thor Helge gikk gradene i Start's junioravdeling og spilte senere 187 A-kamper. I likhet med Odd har også Thor Helge representert Start i

landslagssammenheng, og han har selvfølgelig statuetten for 150 A-kamper. Thor Helge var hjelpetrener for A-laget i 1988.

- Stein Urstad som fyller 50 år 28. februar.

Til minne

Harald Hebler døde 31. oktober, 81 år gammel.

Hebler ble medlem av Start i 1930, og spilte på A-laget fra 1935-1947. Han ble siden materialforvalter og satt også som medlem av både festkomitèen og valgkomitèen. Hebler var også honnørmedlem i Start.

NFF sier nei til videodømming

Norges Fotballforbund (NFF) vil ikke følge etter sine europeiske kolleger og tillate bruk av video for å straffe eller frifinne spillere og ledere i disiplinærsaker.

NFF's Erik Bugge sier dommerne må ta sine avgjørelser ute på banen. Han fremholder at bruk av video i bevisføringen i tvilssaker eller i ankesaker er håpløst. Han understreker at bruk av video også er ensbetydende med personovervåking av dommeren, noe NFF bør holde seg for gode til, i følge Bugge.

NFF legger seg dermed på en annen linje enn det som er tilfellet internasjonalt.

Det internasjonale fotballforbundet FIFA har åpnet for bruk av video for å treffe en avgjørelse i tvilssaker.

FIFA brukte video for å straffe Mauro Tassotti for å ha satt albuen i ansiktet på spanjolen Luis Enrique så nesen brakk. Dommeren så ikke hendelsen i denne kampen. I tillegg til en karantene på åtte kamper, fikk Tassotti 112.000 kroner i bot.

Det tyske fotballforbundet bestemte forrige sesong at kampen mellom Bayern München og Nürnberg forrige sesong spilles omigjen, fordi klubbens første mål i 2-1 kampen 23. april aldri var inne. Etter nøye studier av videopptak gav fotballforbundet Nürnberg medhold i at kampen måtte spilles omigjen. Avgjørelsen hjalp likevel ikke Nürnberg. Bayern

München vant omkampen 5-0 og ble Bundesligaemester, mens Nürnberg rykket ned.

Erik Bugge fremholder at det er dommeren og hans to linjemenn som må ta de nødvendige avgjørelser i løpet av en kamp.

- Ved å bruke video er vi ille ute å kjøre. Som med alt annet ute på banen, må det være dommeren og hans to linjemenn som må avgjøre de ulike situasjoner i løpet av en kamp, sier Erik Bugge.

CEivind Tellefsen
Myrveien 4

4630 KRISTIANSAND

Fra fiasko i Start til suksess i Belgia

Husker du Slobodan Miletic, serberen som prøvde seg i Start i 1995-sesongen uten nevneverdig suksess her på berget? Miletic spiller idag for den belgiske toppklubben RWD Molenbeek og skal man dømme etter TV-bildene, gjør han suksess for sin nye klubb.

Han var 25 år gammel da han kom til Kristiansand og kunne se tilbake på flere sesonger som toppspiller i den beste divisjonen i det tidligere Jugoslavia.

Det var vinteren 1994/95 det ble opprettet kontakt mellom Start og en agent som representerte tre spillere fra det tidligere Jugoslavia. De tre ble invitert til Norge for å vise seg fram gjennom trening og kamper med Start.

Målvakten som var her samtidig imponerte. Men ettersom det ikke ble noe av Frode Olsens overgang til Southampton, valgte Start ikke å tilby ham en kontrakt. Den tredje spilleren skadet seg tidlig under prøvespillsperioden, og fikk ikke kontrakt han heller.

Miletic på sin side imponerte stort. Forhandlingene munnet etterhvert ut i en toårsavtale med Start. På nyåret ankom han Norge for godt.

Vidunderlig blick for spillet

Under sin tid i Start viste Miletic litt av hva som bor i ham som spiller: Hurtighet, gode innlegg, et godt skuddben og sist, men ikke minst et vidunderlig blick

for spillet. Nettopp denne egenskapen er det som skiller en middels spiller fra en med internasjonalt tilsnitt.

Selv om han kunne se tilbake på en flott karriere i det tidligere Jugoslavia og spill side om side med mange kjente og etablerte fotballnavn som Dejan Savicevic (Milan), Dragan Stojkovic (Marseille, spiller nå for Tore Pedersens gamle klubb Sanfrede Hiroshima), Robert Prosinecki (Real Madrid), Alen Boksic (Marseille, Juventus og Lazio), Göran Vucevic (Barcelona) og Zvonimir Boban (Milan), gikk det ikke helt veien i Kristiansand. Til tross for at han tidligere fikk med seg flere landskamper for det gamle Jugoslavia. Han står i dag bokført med nærmere 50 kamper på ulike juniorlandslag, i tillegg til over 20 kamper på OL-landslaget, samt to seriemesterskap og et cupmesterskap for sine klubber Radnicki og Partizan Beograd.

Han slo ikke til i Start, serbiske Slobodan Miletic, men i belgiske RWD Molenbeek, har han fått fart på sin fotballkarriere.

Til Belgia

Han ble løst fra sin kontrakt med Start og Miletic forsvant. Undertegnede fikk av bekjente tips om at han hadde funnet seg en ny klubb, man mente i Belgia. Og ettersom undertegnede følger med på skjermen for å få med mest mulig av det som skjer på fotballfronten ute i den store verden, viste det seg at tipset slo til: Miletic spiller i Belgia, nærmere bestemt for den gamle storklubben RWD Molenbeek.

Da Molenbeek sensasjonelt slo Anderlecht 2-0 på bortebane, var Miletic svært sentral på laget. Det virket helt klart som om han trivdes i sin nye klubb.

I innslagene på Eurosport i programmet Eurogoals på mandagskveldene, har Miletic ofte stått i sentrum for begivenhetene i de korte glimtene som Eurosport vier hver kamp fra de ulike toppdivisjonene Europa rundt.